

Vergaderjaar 2012–2013

32 757

Bouwbesluit 2012

Nr. 77

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR WONEN EN RIJKSDIENST

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 augustus 2013

De algemene commissie voor Wonen en Rijksdienst heeft mij op 4 juli 2013 verzocht u te informeren over de invulling van de motie van de leden Monasch en Verhoeven over een integrale financiële doorrekening bij eventuele toekomstige substantiële herzieningen van het Bouwbesluit (Kamerstuk 32 757, nr. 20). Hierbij doe ik dit verzoek gestand. Voor het geplande algemene overleg op 5 september 2013 over bouwregelgeving en brandveiligheid informeer ik u hierbij ook over andere openstaande toezeggingen en moties op deze gebieden. Onderstaand ga ik in op de volgende onderwerpen:

1. Invulling motie van de leden Monasch en Verhoeven
2. Binnenmilieu van scholen
3. Open verbrandingstoestellen
4. Rookmelders
5. Korte-termijnaanpak knelpunten omgevingsrecht
6. Kenniscentrum Aanpak Funderingsproblematiek

Bij de bespreking van de invulling van de motie van de leden Monasch en Verhoeven behandel ik tevens de stand van zaken van het onderzoek naar fysieke toegankelijkheid van gebouwen in het Bouwbesluit 2012.

Over de brandveiligheid van studentenhuisvesting en het beoogde nieuwe stelsel van private bouwplantoetsing, private kwaliteitsborging, aansprakelijkheid en versterking van de positie van de bouwconsument zal ik uw Kamer in het najaar informeren. Over de veiligheid van stalen ophangconstructies in zwembaden zal ik u in september een brief zenden. Verder zal NUON Isolatie BV naar verwachting op 30 augustus 2013 als opdrachtgever van het TNO-rapport inzake toepassing van gespoten PUR-schuim bij de isolatie van beganegrondvloeren de resultaten van het onderzoek openbaar gemaakt. Ik stuur u separaat van deze brief een reactie hierop.

1. Invulling motie van de leden Monasch en Verhoeven

Op 26 oktober 2011 is in het VAO Bouwbesluit 2012 (Handelingen II 2011/12, nr. 15, item 3, blz. 11–20) de motie van de leden Monasch en Verhoeven aangenomen over een integrale financiële doorrekening bij eventuele toekomstige substantiële herzieningen van het Bouwbesluit. Zoals aangegeven in de brief van 1 november 2012 (Kamerstuk 32 757, nr. 46) zal bij eventuele toekomstige substantiële herzieningen van het Bouwbesluit een integrale financiële doorrekening toegevoegd worden conform deze motie. In lijn hiermee zijn de wijzigingen die voorliggen over brandveiligheid veestallen doorgerekend op de kosten. Het rapport hierover heeft u op 31 januari 2013 ontvangen (Kamerstuk 33 400 XIII, nr. 129).

Ook heb ik onderzoek laten uitvoeren naar fysieke toegankelijkheid van gebouwen in het Bouwbesluit 2012, zoals toegezegd in het algemeen overleg over bouwregelgeving en brandveiligheid op 30 juni 2011 (Kamerstuk 32 757, nr. 3). De Chronisch zieken en Gehandicapten Raad Nederland (CG-Raad) heeft hiertoe beschreven hoe fysieke toegankelijkheid in de bouwregelgeving in zijn optiek beter geborgd zou moeten worden. Het onderzoeksbureau RIGO heeft vervolgens de voorstellen voor aanpassingen van het Bouwbesluit 2012 van de CG-Raad integraal doorgerekend op maatschappelijke kosten en baten (MKBA). De rapporten van de CG-Raad en RIGO treft u bijgaand aan¹.

De resultaten van de MKBA laten sterk negatieve uitkomsten zien. Deze uitkomsten beletten om de voorstellen van de CG-Raad integraal over te nemen. Wel zie ik mogelijkheden om delen van de voorstellen van de CG-Raad over te nemen. Alvorens hiertoe te besluiten laat ik eerst nader onderzoek uitvoeren om meer inzicht in de MKBA-resultaten te krijgen voor deze mogelijkheden. Dit nader onderzoek spits ik toe op nieuwbouw en de in zijn rapport beschreven ambitie van de CG-Raad, namelijk «plekken voor gezamenlijk gebruik moeten bezoekbaar zijn en plekken voor individueel gebruik aanpasbaar». Ik zal u nog dit jaar informeren over de resultaten van dit nader onderzoek.

In het najaar van 2013 ontvangt u van mij een brief met mijn voorstellen over het beoogde nieuwe stelstel voor private bouwplantoetsing, private kwaliteitsborging, aansprakelijkheid en versterking van de positie van de bouwconsument. Bij deze brief zal ik ook een berekening toevoegen van de maatschappelijke kosten en baten van de beoogde wijzigingen van het stelstel.

2. Binnenmilieu van scholen

Bij brief van 16 mei 2013 (Kamerstuk 32 757, nr. 63) heb ik aangegeven dat u over de resultaten van het Programma Nationale Aanpak Milieu en Gezondheid zou worden geïnformeerd door de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu. Hieraan is gevolg gegeven met de brief van 27 juni 2013 (Kamerstuk 28 089, nr. 27). Het thema «binnenmilieu» is in de brief een belangrijk thema. In de brief wordt gesteld dat bewoners en gebruikers de kwaliteit van het binnenmilieu vaak niet als probleem ervaren. Dit onderwerp leent zich, onder meer vanwege de privésfeer waar het probleem zich voordoet, bij uitstek niet voor een «command and control» aanpak. Bovendien zijn bij de aanpak vele ketenpartijen betrokken. De opgave is om het bewustzijn te vergroten en te zorgen dat alle betrokkenen vanuit hun eigen verantwoordelijkheid werken aan verbetering, waar aan de orde in combinatie met energiebesparing. Vanuit die benadering zijn de volgende acties aangekondigd:

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

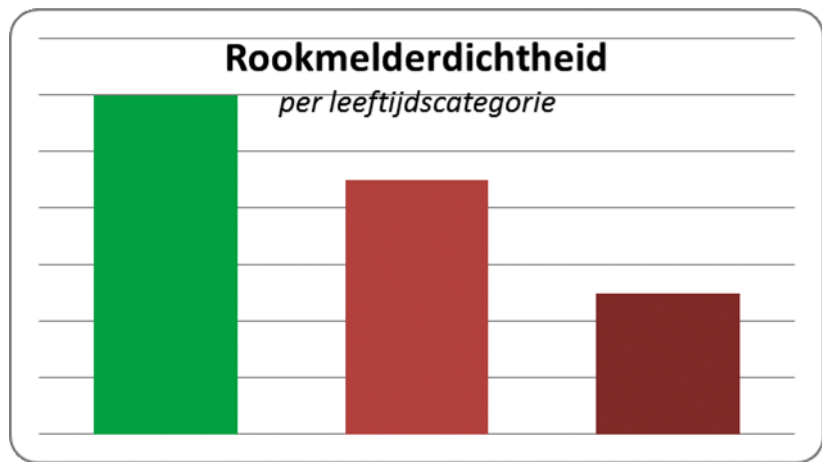
- Voor het binnenmilieu op scholen is deze opgave in eerste aanleg opgepakt in een bewustwordingsprogramma uitgevoerd door GGD Nederland.
- Ter uitvoering van de motie Lucassen c.s. (Kamerstuk 32 757, nr. 24) komt er in aanvulling op de vigerende ventilatievoorschriften voor scholen een aanvullende verplichting in het Bouwbesluit 2012 voor de aanwezigheid van een CO₂-meter in verblijfsruimten van nieuw te bouwen en te verbouwen scholen voor het primair onderwijs. Hiermee wordt zeker gesteld dat – naast dat de benodigde ventilatievoorzieningen aanwezig zijn – de gebruiker met een signaal wordt gewaarschuwd dat de aanwezige ventilatievoorzieningen onvoldoende worden gebruikt. Voorzien is dat het aanvullende voorschrift in het kader van de voorhangprocedure medio 2014 aan u wordt voorgelegd zodat het per januari 2015 in werking kan treden.
- In het kader van het bewustwordingsprogramma binnenmilieu basisscholen zijn CO₂-meters verstrekt. Al in circa 4.000 van de bestaande schoolgebouwen voor het primair onderwijs is een CO₂-meter aanwezig. De besturen van overige scholen voor het primair onderwijs krijgen de gelegenheid om ook een CO₂-meter in ontvangst te nemen via hun lokale GGD.
- Het Actieplan voor de verbetering van de kwaliteit van ventilatievoorzieningen in nieuwbouwwoningen loopt nog tot eind 2015. Over het Actieplan voor de verbetering van de kwaliteit van ventilatievoorzieningen in nieuwbouwwoningen hebben de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu en ik u nader geïnformeerd via onze brief van 22 augustus 2013 (Kamerstuk 28 325, nr. 151). Centraal hierin staat de wens van de betrokken partijen om te komen tot een opleveringstoets voor ventilatievoorzieningen. Het komend jaar willen de betrokken partijen nagaan langs welke weg dit gerealiseerd zou kunnen worden. De primaire verantwoordelijkheid ligt hiervoor bij de sector.

3. Rookmelders

In mijn brief van 16 mei 2013 heb ik aangegeven – op basis van de resultaten van het WoON 2012² – u nader te informeren over het bevorderen van rookmelders in de bestaande woningvoorraad. Analyse van het WoON laat zien dat de aandacht met name gericht moet zijn op zelfstandig wonende ouderen. Daar waar gemiddeld circa 68%³ van de woningen voorzien is van één of meer rookmelders is dat bij woningen met bewoners van 65 jaar tot en met 74 jaar gemiddeld 65% en bij ouderen boven de 74 jaar gemiddeld 61%.

² WoON staat voor WoonOnderzoek Nederland en de betreffende module Energiezuinigheid hiervan heeft betrekking op een inspectie van 5.000 woningen uit een basisbestand van 40.000 woningen. Het WoON wordt om de vier jaar uitgevoerd.

³ Het in de brief van 16 mei genoemde percentage van 63% was gebaseerd op een deelbestand van het WoON 2012. Op basis van alle data blijkt het percentage dus nog wat hoger.

Na consultatie van de Stuurgroep Rookmelders (Ministeries van Veiligheid en Justitie en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Nederlandse Brandwonden Stichting en Brandweer Nederland) heb ik ervoor gekozen om aan te sluiten bij de lopende acties in het kader van de Nationale Brandpreventieweeken van dit jaar. De Nationale Brandpreventieweeken worden jaarlijks in oktober georganiseerd door de Nederlandse Brandwonden Stichting en financieel ondersteund door de Ministeries van Veiligheid en Justitie en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en enkele andere organisaties. Vanuit het motto «Wat doe jij bij brand?» zullen dit jaar met name ouderen worden ondersteund bij het verhogen van de brandveiligheid in hun woning in het algemeen en het verkrijgen en ophangen van een rookmelder in hun woning.

Daarnaast heeft de Nederlandse Brandwondenstichting vorig jaar – met financiële steun van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties – een Rookmelderteam opgericht waarbij met name ouderen zich kunnen aanmelden indien ze zelf niet in staat zijn om rookmelders te plaatsen. Vrijwilligers (inmiddels hebben zich 4.200 mensen als vrijwilliger aangemeld) plaatsen de rookmelders en geven tevens voorlichting over brandveiligheid en veilig vluchten.

In zijn onderzoek Fatale woningbranden 2012 concludeert het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) ook dat met name ouderen kwetsbaar zijn bij brand. Het IFV start dit najaar dan ook met een onderzoek naar de effectiviteit van rookmelders. In aanvulling daarop zal ik het IFV vragen om in zijn onderzoek de nu door het Bouwbesluit 2012 voor nieuwbouw voorgeschreven plaatsing van rookmelders te evalueren en zo nodig te komen met verbetervoorstellen op dit punt. Ik hoop u hierover in de loop van 2014 te kunnen informeren.

4. Open verbrandingstoestellen

Zoals toegezegd in mijn brief van 1 november 2012 (Kamerstuk 32 757, nr. 46) informeer ik u hierbij over het onderzoek naar de afname van het aantal open verbrandingstoestellen. Op basis van de informatie uit het WoON 2012 en de HOME-onderzoeken⁴ is deze afname in kaart gebracht. Het betreffende rapport hiervan ontvangt u hierbij (De Haas & Partners «Cijfers voortgang uitfasering open verbrandingstoestellen» d.d. 16 augustus 2013). Uit het onderzoek volgt een continue afname van het aantal open verbrandingstoestellen in Nederlandse woningen. Bij gelijke

⁴ HOME staat voor Huishoudelijk Onderzoek Markt en Energie. Het betreft een jaarlijkse onderzoek van EnergieNed onder een vast panel van circa 3.000 huishoudens die een afspiegeling vormen van de populatie van huishoudens in Nederland.

voortzetting van deze afname zullen er over circa 10 jaar geen open verbrandingstoestellen meer zijn. Vooral het aantal geisers is de afgelopen jaren sterk afgenomen, van 1,7 miljoen toestellen in 2001 naar 1 miljoen toestellen in 2008. In 2012 zijn er nog 550.000 woningen met een geiser. Uit het onderzoek blijkt dat in de particuliere huursector relatief meer open verbrandingstoestellen zijn dan in de sociale huursector. Zo komt in de particuliere sector nog in 18% van de woningen een geiser voor, terwijl dit in de sociale sector nog maar 11% is. Op basis van het onderzoek kunnen echter geen uitspraken worden gedaan over het verschil in afname tussen de sociale huursector en de particuliere huursector. Uit het onderzoek volgt verder dat bij circa 20% van de woningen met een geiser, gaskachel of conventionele CV-ketel een koolmonoxide(CO)-melder aanwezig is.

Op basis van het onderzoek concludeer ik dat het vervangen van open verbrandingstoestellen in veiliger gesloten toestellen in het algemeen voortvarend verloopt. Aannemelijk is dat de afname zich positief doorzet, vooral als gevolg van de verdere energiebesparing in de bestaande bouw waarbij veelal ook de open verbrandingstoestellen worden vervangen. In 2016 zal opnieuw een monitoring van de afname (WoON 2016) worden uitgevoerd, waarbij ook inzichtelijk wordt hoe de afname verloopt in de particuliere huursector versus de sociale huursector. Uw Kamer zal over de uitkomsten hiervan worden geïnformeerd. Het beperkt aantal CO-melders bij open verbrandingstoestellen dat uit het onderzoek volgt, vind ik een slechte zaak. In de Handreiking «Vervanging open-verbrandingstoestellen voor corporaties en andere professionele verhuurders» uit 2009 (zie www.rijksoverheid.nl) wordt het toepassen van CO-melders geadviseerd bij open verbrandingstoestellen. Een CO-melder waarschuwt de bewoners als er een gevaar is op koolmonoxidevergiftiging. Een CO-melder in combinatie met periodiek onderhoud van het toestel, maakt een veilige toepassing van een open verbrandingstoestel mogelijk, in afwachting op de vervanging door een veiliger gesloten toestel. Ik zal dit nogmaals onder de aandacht brengen bij koepelorganisaties van woningeigenaren en verhuurders. Verder zal bij de onder punt drie genoemde Nationale Brandpreventieweken ook aandacht worden besteed aan CO-melders en voorkomen van koolmonoxidevergiftiging. Ook het Rookmelderteam zal worden ingezet met betrekking tot het plaatsen van CO-melders.

5. Korte-termijnaanpak knelpunten omgevingsrecht

Bij brief van 19 december 2012 (Kamerstuk 29 544, nr. 425) bent u geïnformeerd over de uitkomsten van het kabinetsoverleg met centrale werkgevers- en werknemersorganisaties, vertegenwoordigd in de Stichting van de Arbeid, over de huidige economische situatie en de arbeidsmarkt. In die brief is aangegeven dat de crisis in de bouwsector (en aanverwante sectoren) één van de urgente problemen is die om actie van sociale partners en kabinet vragen. Eén van de daarbij aangekondigde kabinetsmaatregelen voor de korte termijn is dat kritisch wordt bezien of de regelgeving en procedures op het gebied van ruimtelijke ordening, bouwkwaliteit, lokale verordeningen en milieueisen op een verantwoorde manier kunnen worden versoepeld. Deze actie is gericht op concrete knelpunten die op korte termijn kunnen worden opgelost (laaghangend fruit). Inmiddels zijn ook de VNG en het IPO bij deze knelpuntenaanpak aangesloten. Ik zal u uiterlijk 1 november 2013 bij brief over de stand van zaken van de uitvoering van deze actie informeren. Zoals door mij op 25 juni 2013 in het mondeling vragenuur toegezegd, zal ik daarbij ook ingaan op de knelpunten die in het SGP-manifest «Rode loper uit voor de bouw» zijn gesignaleerd. In het kader van deze knelpuntenaanpak wordt u binnenkort voorts in een zogenoemde voorhangprocedure het ontwerp van een algemene maatregel van bestuur aangeboden, die is gericht op

verbeteringen en het wegnemen van knelpunten binnen het bestaande stelsel van het omgevingsrecht. Daarmee wordt tegelijk uitvoering gegeven aan de motie Linhard c.s. (Kamerstuk 32 123 XI, nr. 38), die oproept om het eenvoudiger te maken om leegstaande kantoorgebouwen tijdelijk een andere maatschappelijk gewenste functie te geven, en aan de motie Pieper c.s. (Kamerstuk 32 123 XI, nr. 34), waarin wordt opgeroepen om de mogelijkheden voor de plaatsing van mantelzorgvoorzieningen te vereenvoudigen.

6. Kenniscentrum Aanpak Funderingsproblematiek

Ter uitvoering van de motie van het lid De Vries (Kamerstuk 32 757, nr. 67) zal ambtelijk eind oktober een gesprek plaatsvinden met vertegenwoordigers van het Kennis Centrum Aanpak Funderingsproblematiek (KCAF). Kort daarna zal ik ook met KCAF een gesprek hebben. Daarbij zal KCAF voorstellen doen om de impasse rond sommige projecten van collectief funderingsherstel te doorbreken. In de motie is aangegeven dat de problematiek zich toespitst op de financiering waaraan sommige eigenaars-bewoners moeilijk een bijdrage kunnen leveren. Hierdoor loopt de uitvoering van de betreffende projecten als geheel gevaar. Ik zie de suggesties van KCAF daarom met belangstelling tegemoet.

Inmiddels heb ik een bijdrage verstrekt aan IKOB-BKB B.V. (bedrijf in bouw- en vastgoedcertificering) ter uitvoering van het Projectplan Funderingsherstel. Doel van dit project is om een nationale richtlijn op te stellen voor de beoordeling van funderingen, alsmede voor advies, ontwerp, begeleiding en uitvoering van funderingsherstel. Naast het rijk leveren ruim vijftien bedrijven een financiële bijdrage aan dit project. De uitvoering van het project loopt tot mei 2014. Hierna kan KOMO-certificering plaatsvinden van de beoordelingsrichtlijn.

In het kader van het Deltaprogramma en de door de Ministeries van Infrastructuur en Milieu en Economische Zaken uit te brengen Structuurvisie Ondergrond zullen de betrokken (Rijks- en andere) partijen bekijken welke vorm van grondwaterbeheer verdere schade aan gebouwen en infrastructuur – als gevolg van een te lage grondwaterstand – kan voorkomen. Daarbij wordt ook aandacht geschonken aan de verantwoordelijkheidsverdeling en aan kwesties rond de aantasting van funderingen. Indien daar aanleiding voor is, kan dit zijn beslag krijgen in de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie. De Minister van Infrastructuur en Milieu is trekker van dit overleg.

De Minister voor Wonen en Rijksdienst,
S.A. Blok